

BEZPEČNOSTNÉ MANAŽÉRSTVO A MANAŽÉRSTVO BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK

Alojz BARTEK

SAFETY MANAGEMENT AND SECURITY RISK MANAGEMENT

Abstrakt

This thesis is for all interested in safety management and security risk management. Thesis give as initial information for solving problems with personal safety and asset security. The work is also useful for all student of security and risk management specialization. All underlying information and records, used in this thesis, are comes from personal research, analysis of statistical returns and other related available research thesis.

KLúčové slová: bezpečnosť, riziko, manažérstvo

Abstrakt

Príspevok je určený pre všetkých, ktorí sa zaoberajú bezpečnostným manažmentom a manažérstvom bezpečnostných rizík. Poskytuje informácie, ktoré sú východiskom pre riešenie problémov súvisiacich so zaistovaním bezpečnosti osôb a majetku. Príspevok prispieva aj k rozšíreniu vedomostí študentov v študijnej špecializácii bezpečnostný manažment. Údaje a podklady potrebné na spracovanie týchto kapitol boli získané vlastnou analýzou štatistických výskumov a dostupných výskumných správ.

Key words: safety, risk, management

Úvod

Zásadný dôraz na bezpečnosť je úplne nový fenomén poslednej doby, preto je nutné ho sledovať a uvedomiť si, prečo sa to tok stalo a čo to znamená. Pretože doteraz nebolo všeobecne prijatý názov všeobecnej bezpečnosti, ale v praxi existuje celá rada čiastkových bezpečností (vonkajšia, vnútorná, medzinárodná, požiarne, jadrová, chemická, potravinová, zdravotná, ekologická a pod.), ich vnútorné názorové prepojenie je zatienené rôznymi používanými pojmami a rezortnými úlohami a cieľmi.

V memento keď zoberieme do úvahy, že ľudský systém sa vyvíja, musíme pripustiť, že i podmienky v ktorých žijeme. Na strane prvej civilizačné vymoženosti uľahčujú život a na strane druhej nám veľmi ľahko systém ničia.¹

Dôležitým predpokladom pre skúmanie a posudzovanie bezpečnosti je správne definovanie a poznanie bezpečnostného prostredia.² Aj keď je to fenomén, ktorý má svoje statické a dynamické zložky, z hľadiska následne posudzovaných bezpečnostných rizík ohrození je hodnotený relevantný rozsah faktorov vonkajšieho a vnútorného bezpečnostného prostredia, pričom väčšia pozornosť je venovaná faktorom vnútorného bezpečnostného prostredia.

1. História bezpečnosti

Bezpečné fungovanie štátu, bezpečnosť sociálnych skupín, každej rodiny, každého obyvateľa je jednou z najvyšších hodnôt. Bezpečnosť má podstatný význam ako pre fungovanie štátu, tak aj pre existenciu človeka individuálne.³ Z hľadiska existencie a potrieb človeka je bezpečnosť druhou z pociťovaných potrieb, ktoré boli vyjadrené A. Maslowom⁴ v pyramíde ľudských potrieb (obr.1).

¹ ROCHÁZKOVA, D.: Bezpečnosť lidského systému. Edice SPBI Spektrum, Ostrava 2006

² RUSKO, M.: Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo. -1. vyd., Žilina : STRIX, 2006, 389 s., ISBN 80-969257-9-2.

³ KRÁLIKOVÁ, R. - BADIDA, M.: Environmentálne merania a monitoring v strojárstve . 1. vyd - Košice : Reprocentrum - 2010. -150 s. - ISBN 978-80-553-0646-9.

⁴ TYRALA, P.: Zarządzanie kryzowe. Ryzyko-bezpieczenstwo-obronnosć. Toruń, 2002, s. 9

Obr. 1. Pyramída ľudských potrieb podľa A. Maslowa [2]

Potreba istoty a bezpečnosti sa objavuje aj v základných potrebách, definovaných Corellom, ktorý ich definoval takto:

- sociálne uznanie,
- bezpečnosť a istota,
- láska a dôvera,
- sebaúcta,
- nezávislosť a zodpovednosť⁵.

Na rozdiel od Maslowa však kategoricky neurčuje poradie základných ľudských potrieb, ale ich pozícia sa vytvára podľa toho, aké sú aktuálne ľudské potreby. To znamená, že prioritou je vždy tá potreba, ktorej deficit pociťuje človek najviac. Pocit bezpečnosti je podľa Baumana⁶ predpokladom na dosiahnutie sebauspokojenia, na rozumnú a zmysluplnú činnosť a tvorivé myslenie. Pre súčasnú spoločnosť je charakteristická skôr strata pocitu bezpečnosti a nárast fenoménu násillia.

Vnímanie zhoršovania stavu bezpečnosti sa vzťahuje na tri základné problémy:

- či bude zaistená bezpečnosť (*security*) osobného majetku a všetkého, čo človek získa alebo nadobudne,
- či môžeme mať istotu (*certainty*), že budeme mať vždy dostatok informácií pre každodenné rozhodovanie,
- či bude garantovaná ochrana (*safety*) zdravia človeka a životného prostredia.

Pri akomkoľvek uhle pohľadu na bezpečnosť je nesporné, že je to systém, ktorý zahŕňa celý rad podsystemov, pričom je zároveň prvkom systémov vyššieho rádu - regionálneho, kontinentálneho či globálneho. Obsahuje v sebe celý komplex :

- protichodných i rovnako orientovaných záujmov,
- interpersonálnych, skupinových, vnútroštátnych i medzištátnych vzťahov,
- faktorov vojensko-politického, ekonomického, sociálneho, ekologického, biologického, psychologického, geofyzikálneho, informačného či iného charakteru.

Z hľadiska posudzovania možnosti ohrozenia bezpečnosti treba kontinuálne identifikovať a analyzovať bezpečnostné riziká a ohrozenia, sledovať tendencie ich vývoja a eliminovať tie faktory, ktoré ich môžu aktivovať.

Podstata takéhoto prístupu k problematike bezpečnosti spočíva v tom, že všetka spoločenská činnosť pri zaisťovaní bezpečnosti je posudzovaná ako otvorený dynamický systém so sústavou vnútorných a vonkajších väzieb.

2. Vymedzenie pojmu bezpečnosť

Pojem bezpečnosť je v súčasnosti jedným z najfrekvencovanejších pojmov. Pritom je prezentovaný v rôznych odborných kruhoch z rôznych uhlov pohľadu. Inak interpretujú obsah bezpečnosti politici, právnici, ekonómovia, ekológovia, vojaci, sociológovia.

Bezpečnosť chápaná ako relatívna neexistencia ohrozenia. V Krátkom slovníku slovenského jazyka je pojem bezpečnosť

⁵ UHLENDORF, W. – OSTEWROTH, T.: Führungslehre: Lehr- und Lehrbuch mit praktischen Beispielen. Stuttgart, 1994, s 63

⁶ KASTNER, J.: Existenzgeld statt Unsicherheit? In: JUNGE, M. – KRON, T.: Zygmunt Bauman. Soziologie zwischen Postmoderne und Ethik. Laske+Budrich, Opladen, 2002.

vyjadrený ako istota, ochrana, zabezpečenie, záruka, zaistenie. Pojem bezpečnosť je vysvetľovaný aj ako⁷:

- stav, v ktorom sa daný subjekt (občan, obyvateľstvo) necíti byť ohrozený z hľadiska svojej existencie, záujmov a hodnôt,
- súhrn opatrení na zaistenie vnútornej bezpečnosti a poriadku v štáte, na zabezpečenie ľudských práv a slobôd občanov pred pôsobením zločinu, terorizmu, organizovaného násillia a pod., zachovanie demokratických základov štátu, jeho zvrchovanosti, územnej celistvosti a nedotknuteľnosti hraníc.

Bezpečnosť podľa vyjadrenia občanov predstavuje aj⁸: stav vedomia človeka, v ktorom sa necíti byť ohrozený, život bez ohrozenia, stav bez strachu a nepokoja o seba a iných,

- istotu do budúcnosti,
- absencia ohrozenia zdravia, straty majetku či života; psychický stav, umožňujúci realizáciu životných cieľov a zámerov,
- situáciu, v ktorej človeka nič neohrozuje a v neočakávaných, nepredvídaných situáciách sa môže spoľahnúť na pomoc iných ľudí,
- ustanovenie orgánov a inštitúcií, ktoré svojou činnosťou garantujú občanovi stav istoty a bezpečnosti.

Pojem bezpečnosť⁹ (vo význame vnútornej bezpečnosti) môžeme chápať ako:

- súhrn spoločenských vzťahov, ktoré upravuje právo a ktoré chránia práva a oprávnené záujmy fyzických a právnických osôb, záujmy spoločnosti a ústavné zriadenie republiky,
- faktický stav (úroveň), ako sa tieto vzťahy chránia,
- kategóriu, v ktorej sa chápe bezpečnosť ako prípustná miera nebezpečenstva.

Najaktuálnejšia definícia, platná pre podmienky Slovenskej republiky, charakterizuje bezpečnosť Slovenskej republiky ako stav, v ktorom je zachovávaný mier a bezpečnosť štátu, jeho demokratický poriadok a zvrchovanosť, územná celistvosť a nedotknuteľnosť hraníc štátu, základné práva a slobody a v ktorom sú chránené životy a zdravie osôb, majetok a životné prostredie¹⁰.

Okrem definovania bezpečnosti ako určitého stavu, existuje aj vnímanie bezpečnosti, v dôsledku ktorého môže byť definovaný stav :

- objektívnej bezpečnosti, daný absenciou bezpečnostných rizík a ohrození, alebo
- subjektívnej bezpečnosti, ako dôsledok absencie vnímania bezpečnostných rizík a ohrození.

2.1 Vnútorne bezpečnostné prostredie

Slovenská republika, ako samostatný geopolitický aktér so svojím presne vymedzeným územím, hranicami, obyvateľstvom, hospodárskym, vojenským a kultúrnym potenciálom, existuje len od 1.1.1993. Do tej doby boli jeho kontúry pomerne nejasné a jeho územie bolo spravidla súčasťou iného väčšieho celku, v rámci ktorého Slovensko vystupovalo skôr ako potenciálny, než reálny geopolitický aktér. Zavýšením emancipačného, štátotvorného procesu sa Slovensko stalo subjektom medzinárodného práva a nositeľom vlastných štátnopolitických záujmov.

Slovenská republika patrí svojou rozlohou, počtom obyvateľov a ekonomickým potenciálom medzi menšie európske štáty s nedostatkom niektorých dôležitých zdrojov energií a surovín. Má však bohaté kultúrne tradície, vysokú úroveň vzdelanosti svojich občanov, ako aj kvalifikovanú pracovnú silu, čo zvyšuje jej možnosti podieľať sa na všestrannom rozvoji regiónu a kontinentu. Ekonomicky je najviac prepojená s krajinami združenými v Stredoeurópskej dohode o voľnom obchode (CEFTA), s krajinami Európskej únie, ale z hľadiska surovín a zdrojov aj s krajinami bývalého Sovietskeho zväzu, predovšetkým Ruskej federácie. Tieto okolnosti spolu s otvorenosťou ekonomiky predurčujú Slovenskú republiku na širšiu aktívnu politickú a hospodársku spoluprácu v tomto priestore¹¹.

2.2 Geografický faktor vnútorne bezpečnostného prostredia

Geografická poloha a rozloha územia patrí medzi základné, statické či kľúčové geopolitické kategórie. Slovensko leží v strede európskej pevniny, ktorá je z geografického hľadiska vlastne západným výbežkom jednotného kontinentu Eurázie. Jeho územím, aj keď leží v strede európskeho priestoru, neprechádza žiadny vojenský strategický smer európskeho rozmeru. Horské masívy Slovenska tvoria prirodzenú prekážku medzi severným a južným európskym strategickým smerom.

⁷ TKÁČ,V., MARCHEVKA,P., CHÚPEK,A.: Terminologická príručka krízového manažmentu v rezorte ministerstva obrany. Bratislava, 2002, s. 15

⁸ TYRALA,P.: Zarządzanie kryzowe. Ryzyko-bezpieczenstwo-obronnosć. Toruń, 2002, s. 11

⁹ PORADA,V., STACHO,P. a kol.: Úvod do teórie činností policajno-bezpečnostných orgánov. 2. časť. Bratislava, APZ, 2000, s. 7

¹⁰ Ústavný zákon č.227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Čl. 1 ods. 3.

¹¹ HOFREITER,L.: Bezpečnosť, bezpečnostné riziká a ohrozenia Žilina 2004, s. 31

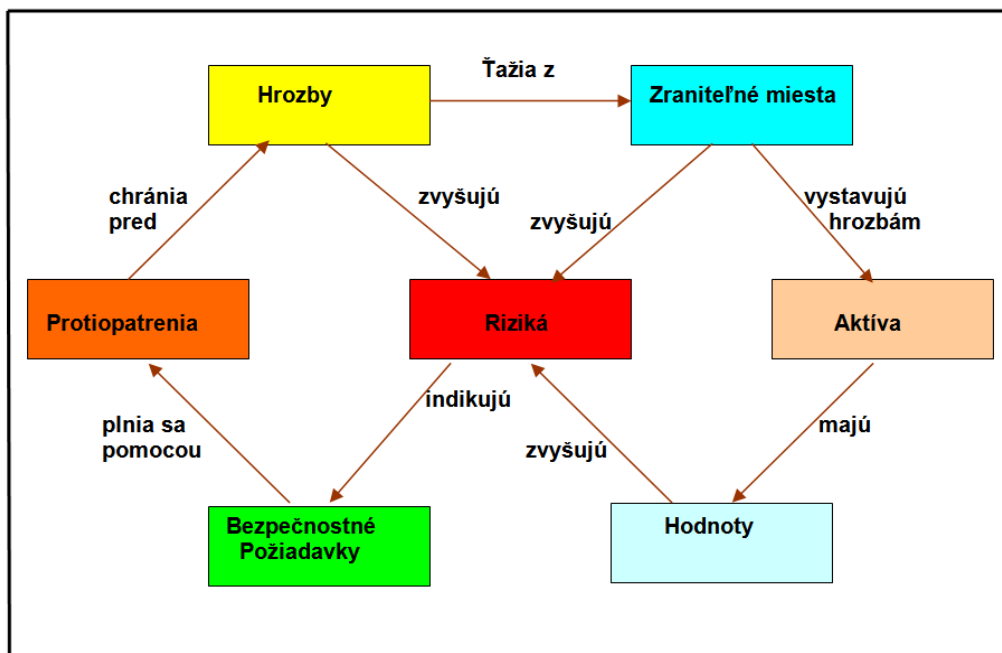
Tab. č. 1 Rozlohy územia Slovenska a susedných krajín¹²

KRAJINA	ROZLOHA [km ²]
UKRAJINA	603 700
POLSKO	312 677
MAĎARSKO	93 030
RAKÚSKO	83 849
ČESKÁ REPUBLIKA	78 864
SLOVENSKO	49 035

Na posudzovanie bezpečnosti majú vplyv aj významné vodné diela: Gabčíkovo, Oravská priehrada, Liptovská Mara a ďalej celá vážska kaskáda, Ružín, Domaša, Zemplínska šírava a ďalšie lokálne vodné nádrže a priehrady. Tieto na jednej strane poskytujú ochranu svojou retenčnou kapacitou, na druhej strane v prípade rozrušenia hrádzi sú zdrojom zatopenia rozsiahlych oblastí. Slovensko sa nachádza v oblasti typického kontinentálneho podnebia. V posledných rokoch sú v letnom období charakteristické nadmerné lokálne zrážky alebo privalové dažde, ktoré spôsobujú rozsiahle záplavy aj v lokalitách, kde sa dlhšiu dobu nevyškýtovali.

3. Bezpečnostné riziká a ohrozenia

Prejavy rizík a ohrození sa stali vysoko frekventovanými vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti a preto je namieste objasniť ich obsah a význam.

Obr. 2 Vzájomné väzby medzi pojmami používaných pri analýze rizík¹³

3.1 Klasifikácia bezpečnostných rizík

Pojem riziko sa len veľmi zriedka používa alebo vyskytuje v takejto „čistej“ podobe. Častejšie sa stretávame s vyjadrením konkrétnej formy rizika, napr. podnikateľské riziko, finančné riziko, investičné riziko, poisťné riziko, technologické riziko, či bezpečnostné riziko a pod. V technických (technologických) procesoch je riziko stupňom alebo mierou ohrozenia, je kvantitatívnym a kvalitatívnym vyjadrením ohrozenia¹⁴.

¹² MIKOLAJ, J. a kol.: Krízový manažment vo verejnej správe, Žilina, 2001, s. 37

¹³ SCHMIDT, J., SEMISCH, H.: Kriminalität als Risiko. Gerling Akademie Verlag, 2002, s. 12

¹⁴ ŠIMÁK, L.: Krízový manažment vo verejnej správe. Žilina 2001., SINAY, J. a kol.: Riziká technických zariadení. Manažérstvo rizika. OTA Košice, 1997.

3.2 Bezpečnostné riziko

Bezpečnostné riziko je možné tiež chápať ako úsilie subjektu bezpečnostného prostredia (bezpečnostných vzťahov) o poškodenie záujmov iného subjektu, ako činnosť aktéra bezpečnostného prostredia, ktorá môže mať negatívny dopad na záujmy iného subjektu.

Klasifikácia bezpečnostných rizík je jedným z nástrojov analýzy rizík, ktorý umožňuje v súlade s použitými kritériami zaradovanie bezpečnostných rizík do skupín podľa spoločných charakteristík, príčin alebo príznakov.

Kritériami pre klasifikáciu bezpečnostných rizík pre potreby manažerstva bezpečnostných rizík môžu byť :

- teritoriálny rozsah rizík;
- zdroje (príčiny, resp. povaha) rizík;
- nositelia rizík;
- charakter pôsobenia rizík;
- čas trvania (pôsobenia);
- vývojové tendencie rizík;
- mechanizmus vzniku a pôsobenia rizík¹⁵.

Ďalšími kritériami na klasifikáciu bezpečnostných rizík môžu byť :

- predvídateľnosť, potom klasifikujeme bezpečnostné riziká ako predvídateľné alebo nepredvídateľné;
- početnosť objektu pôsobenia rizika, ktorým klasifikujeme bezpečnostné riziká na individuálne a skupinové;
- merateľnosť umožňuje klasifikovať bezpečnostné riziká na merateľné a nemerateľné;
- ovplyvniteľnosť, podľa ktorého klasifikujeme bezpečnostné riziká na ovplyvniteľné a neovplyvniteľné;
- výsledok pôsobenia rizika, ktorým klasifikujeme bezpečnostné riziká na čisté (výsledkom je vždy len strata), alebo špekulatívne (výsledkom môže byť buď strata alebo zisk);
- poisťiteľnosť, ktorá definuje, ktoré riziká sú poisťiteľné a ktoré nepoisťiteľné.

Podľa prostriedkov určených na riešenie bezpečnostných rizík sa môžu tiež klasifikovať¹⁶:

- vojenské riziká, v ktorých má dominantný podiel použitie vojenských síl a prostriedkov;
- nevojenské riziká, ktoré môžu vyvolať podstatné ohrozenie záujmov (bezpečnosti) občanov i štátu v dôsledku pôsobenia prírodných, ekonomických, vnútorných i medzinárodných síl, ktoré samé o sebe nemôžu vyvolať ozbrojený konflikt a vzhľadom na svoju veľkosť a rozsah nevyžadujú (ale ani nevyklúčujú) priame nasadenie vojenských síl.

Iná kategorizácia bezpečnostných rizík je používaná v dokumentoch Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE). Jej experti sa dohodli na rozčlenení bezpečnostných rizík do nasledujúcich skupín¹⁷:

- vojensko-politické riziká, (*sem patrí napr. i terorizmus*)
- riziká vyplývajúce z nerešpektovania ľudských práv,
- ekonomické riziká,
- sociálne riziká, (*sem patrí napr. i masová migrácia, organizovaný zločin a kriminalita*),
- riziká vyplývajúce z poškodzovania životného prostredia.

4. Bezpečnostný manažment

(*Security Management*) je špecifická zmysluplná činnosť, zameraná na odvrátenie alebo minimalizáciu bezpečnostných rizík, resp. bezpečnostných ohrození rôznej povahy a príčiny voči životu a majetku občanov, obcí a spoločnosti, obsahujúca v sebe prvky rizikového, krízového, havarijného a hodnotového manažmentu.

Obsah bezpečnostného manažmentu je tvorený logickou postupnosťou krokov, vykonávaných na zabránenie vzniku, prejavov alebo minimalizáciu bezpečnostných rizík a ohrození, ktoré vyvolávajú viktimitáciu občanov, ohrozujú majetok obcí i spoločnosti, alebo inak pôsobia proti záujmom občanov, sociálnych skupín a spoločnosti.

Bezpečnostný manažment predstavuje tiež logický súhrn poznatkov o princípoch, metódach a postupoch riadenia v oblasti zaisťovania bezpečnostnej ochrany. Súhrn týchto poznatkov je využívaný pre prípravu odborníkov, ktorí ich majú aplikovať v praxi bezpečnostných služieb pri zaisťovaní ochrany osôb, majetku a objektov.

Pojmom bezpečnostný manažment sa tiež označuje skupina ľudí (výkonný manažment), ktorí majú za úlohu riadiť a správu vytvoreného bezpečnostného systému, resp. prevádzku a kontrolu technických prostriedkov bezpečnostného systému.

¹⁵ ŠKVRNDA, F.: K vojenskosoziologickej charakteristike bezpečnostných hrozieb. In: Vojenské obzory č.2/2001, MO SR. Bratislava, s. 9.

¹⁶ Obranná doktrína Slovenskej republiky.

¹⁷ Bezpečnostné riziká súčasného sveta a ich vplyv na bezpečnosť Slovenskej republiky. Informačná správa. MO SR, Bratislava, 1998.

4.1 Riziko objektu

Riziko objektu (rizikový koeficient) sa exaktne stanovuje podľa vzorca:

$$R = \frac{T_{VL}}{t_z} \quad (1)$$

kde:

- R – je stupeň ohrozenia objektu (koeficient rizikovosti)
- T_{VL} – je minimálna prelomová odolnosť objektu (min.)
- t_z – je čas potrebný na zásah, (min.)

Ako vyplýva z uvedeného vzťahu, je skutočné riziko chráneného záujmu tým menšie, čím väčší bude koeficient R . Pri praktickej realizácii ochrany objektu treba za optimálnu hodnotu považovať¹⁸ $R = (6 \div 12)$.

4.2 Bezpečnostný systém podniku

Komplex bezpečnostných opatrení, ktorý zahŕňa:

- subsystém ochrany hmotného i nehmotného majetku, realizovaný použitím technických zabezpečovacích systémov a/alebo fyzickej ochrany, resp. režimovej ochrany,
- subsystém ochrany osôb, napr. ochrana zdravia pri práci, civilnej ochrany a ochrany dôležitých osôb ap.,
- subsystém ochrany informačných systémov (vrátane ochrany osobných údajov),
- subsystém technickej (technologickej) bezpečnosti, vrátane prevencie závažných priemyselných havárií,
- subsystém protipožiarnej ochrany,
- subsystém ochrany životného prostredia,
- subsystém ochrany utajovaných skutočností,
- subsystém ochrany vnútorného poriadku v podniku,
- subsystém ochrany ďalších bezpečnostných záujmov podniku.

Identifikácia rizika ako napr.: požiar, lúpežné prepadnutie, bombový útok, technologická havária, úraz, zranenie je znázornené v tab. č.2.

Tab. č. 2 Identifikácia rizika¹⁹

Rb		Ra					
IDENTIFIKACE RIZIKA		1	2	3	4	5	ΣK_{ar}
1	Požiar	0	0	1	0	0	1
2	Lúpežné prepadnutie	0	0	1	0	0	1
3	Bombový útok	0	1	0	0	0	1
4	Technologická. pomoc	1	1	1	0	1	4
5	Úraz, zranenie	1	1	1	0	0	3
	ΣK_{rb}	2	3	4	0	1	0

Výpočet koeficientov ΣK_{ar} - percentuálne vyjadrenie naväzných rizík

$$\Sigma K_{ar} = [\Sigma K_{ar} / (x - 1)] * 100 = \% \quad (2)$$

- pri požiare: $1 / (5 - 1) * 100 = 25 \%$
- pri lúpežnom. prepadnutí.: $1 / (5 - 1) * 100 = 25 \%$
- pri bombovom útoku: $1 / (5 - 1) * 100 = 25 \%$
- pri technologickej pomoci.: $4 / (5 - 1) * 100 = 100 \%$
- pri prvej pomoci: $3 / (5 - 1) * 100 = 75 \%$

Výpočet koeficientov ΣK_{pr} – percentuálne vyjadrenie počtu vyvolaných rizík

$$\Sigma K_{pr} = [\Sigma K_{rb} / (x - 1)] * 100 = \% \quad (3)$$

- riziko požiaru: $2 / (5 - 1) * 100 = 50 \%$
- riziko lúpežného prepadnutia.: $3 / (5 - 1) * 100 = 75 \%$
- riziko bombového útoku: $4 / (5 - 1) * 100 = 100 \%$
- riziko technologickej pomoci: $0 / (5 - 1) * 100 = 0 \%$
- riziko prvej pomoci: $1 / (5 - 1) * 100 = 25 \%$

¹⁸ BARTLOVÁ, I., BALOG, K.: Analýza nebezpečí a prevence průmyslových havárií I. Ostrava, SPBI, 2007

¹⁹ www.securityrevue.com

Tab. č.3 Výsledná tabuľka [17]

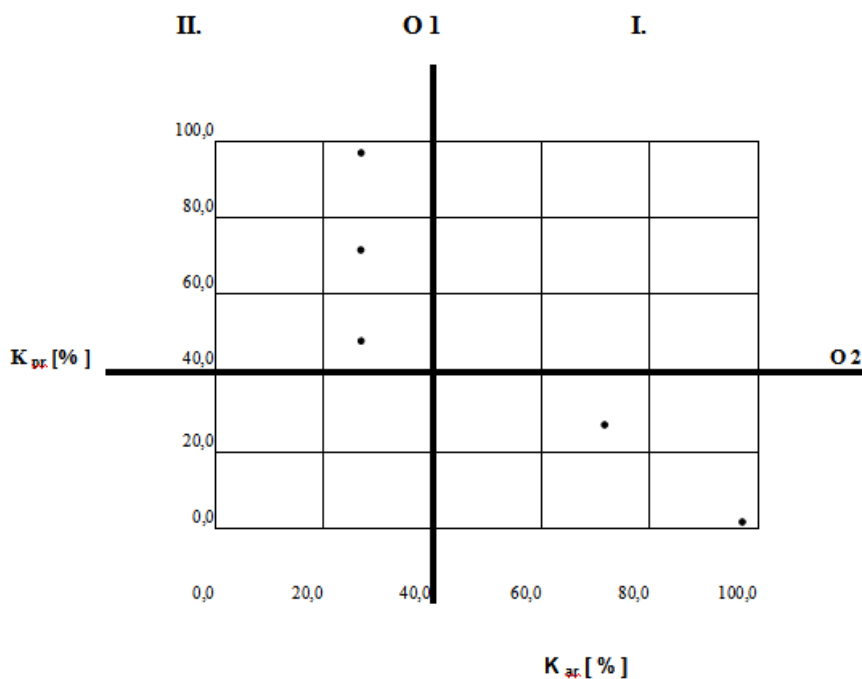
RIZIKO	1	2	3	4	5
$\Sigma K_{ar} [\%] x$	25	25	25	100	75
$\Sigma K_{pr} [\%] y$	50	75	100	0	25

Rozdelením do kvadrátu, určíme spoľahlivosť 80 %

$$O_1 = 100 - [(K_{ar\ max} - K_{ar\ min}) / 100] * s = 100 - [(100 - 25) / 100] * 80 = 40 \% \quad (4)$$

$$O_2 = 100 - [(K_{pr\ max} - K_{pr\ min}) / 100] * s = 100 - [(100 - 25) / 100] * 80 = 40 \% \quad (5)$$

Graf súbehu [17]

Graf 1

- I. kvadrant - primárne riziká: 0
- II. kvadrant - sekundárne riziká: požiar, lúpežné prepadnutie, bombový útok
- III. kvadrant - žiadne primárne riziká: 0
- IV. kvadrant - relatívna bezpečnosť: technologická bezpečnosť a prvá pomoc

Záver

Bezpečnosť dnes nadobúda aj sociálny rozmer a vyžaduje si riešiť také problémy, ako je nezamestnanosť, chudoba, masová migrácia a preľudnenosť v určitých aglomeráciách.

Aj keď sa na problém bezpečnosti môžeme pozeráť z rôznych uhlov pohľadu, bezpečnosť je vo svojej podstate nedeliteľná a komplexná. Buď je, alebo nie je. Aby sa človek mohol cítiť bezpečný, musí žiť v bezpečnom svete, ktorý je tvorený priaznivými sociálno-ekonomickými podmienkami, bezpečným domom, mestom, regiónom, bezpečnou krajinou, bezpečným objektom. Hlavný význam a účel práce spočíva v komplexnom pohľade na problematiku ochrany objektov spoločenského významu. Práca vysvetľuje časovú postupnosť bezpečnostných postupov, objasňuje vzájomné pojmy, väzby a popisuje jednotlivé zákonitosti realizácie ochrany spoločenský významných objektov. Kľúčovým významom celej práce je a bude prevencia, odhad rizík a nastavenie príslušného stupňa bezpečnosti.

Bezpečnostný manažment zohráva hlavnú úlohu pri ochrane objektov spoločenského významu. K tomu mu napomáhajú bezpečnostní aplikátori, ktorí zabezpečujú vývoj nástrojov komunikácie a jeho implementácia v krízových situáciách, správnym zadenovaním integrácie krízových situácií do riadenia ochrany objektov spoločenského významu

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- BARTLOVÁ, I., BALOG, K.: *Analýza nebezpečí a prevence průmyslových havárií I. část*. Edice Spektrum SPBI, Ostrava, 2007
- Bezpečnostné riziká súčasného sveta a ich vplyv na bezpečnosť Slovenskej republiky. Informačná správa. MO SR, Bratislava, 1998.
- OLNÁR, Zdeněk. *Moderní metody řízení informačních systémů*. Praha : Grada 1992, 347 p. ISBN 80-85623-07-2
- HOFREITER, L.: *Bezpečnost, bezpečnostné riziká a ohrozenia* Žilina 2004, s. 31
- KASTNER, J.: Existenzegeld statt Unsicherheit? In: JUNGE, M. – KRON, T.: Zygmunt Bauman. *Soziologie zwischen Postmoderne und ethik*. Laske+Budrich, Opladen, 2002.
- KRÁLIKOVÁ, R. - BADIDA, M.: Environmentálne merania a monitoring v strojárstve . 1. vyd - Košice : Reprocentrum - 2010. - 150 s. - ISBN 978-80-553-0646-9.
- MIKOLAJ, J. a kol.: Krízový manažment vo verejnej správe, Žilina, 2001, s. 37
- Obranná doktrína Slovenskej republiky.
- PORADA, V., STACHO, P. a kol.: *Úvod do teórie činnosti policajno-bezpečnostných orgánov*. 2. časť. Bratislava, APZ, 2000, s. 7
- PROCHÁZKOVÁ, D.: *Bezpečnost lidského systému*. Edice SPBI Spektrum, Ostrava 2006
- RUSKO, Miroslav. *Bezpečnostné a environmentálne manažérstvo*. 1.vyd. Žilina : STRIX, 2006. 389 s. ISBN 80-969257-9-2. Security Revue, ISSN 1336-9717 [on-line] Available on - URL: www.securityrevue.com
- SCHMIDT, J., SEMISCH, H.: *Kriminalität als Risiko*. Gerling Akademie Verlag, 2002, s. 12
- ŠIMÁK, L.: *Krízový manažment vo verejnej správe*. Žilina 2001., SINAY, J. a kol. : *Riziká technických zariadení*. Manažérstvo rizika. OTA Košice, 1997.
- ŠKVRNDA, F.: *K vojenskosociologickej charakteristike bezpečnostných hrozieb*. In: *Vojenské obzory* č.2/2001, MO SR. Bratislava, s. 9.
- TKÁČ, V., MARCHEVKA, P., CHÚPEK, A.: *Terminologická príručka krízového manažmentu v rezorte ministerstva obrany*. Bratislava, 2002, s. 15
- TYRALA, P.: *Zarządzanie kryzowe. Ryzyko-bezpieczenstwo-obronnosć*. Toruń, 2002, s. 9
- TYRALA, P.: *Zarządzanie kryzowe. Ryzyko-bezpieczenstwo-obronnosć*. Toruń, 2002, s. 11
- UHLENDORF, W. – OSTEWRROTH, T.: *Führungslehre: Lehr-und Lehrbuch mit praktischen Beispielen*. Stuttgart, 1994, s 63
- Ústavný zákon č.227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu. Čl. 1 ods. 3.

ADRESA AUTORA:

Ing. Alojz BARTEK PhD., adresa pracoviska: Ul. 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, Slovenská republika, e-mail: alozj.bartek@socpoist.sk

RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU

Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.

REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS

Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.